

Список використаних джерел

1. Кваша Т. К. Вимірювання зеленого зростання в Україні: концепції, системи індикаторів, досвід формування та перспективи застосування: Монографія / Т. К. Кваша, Л. А. Мусіна, за заг. ред. Мусіної Л. А. – К.: УкрІНТЕІ, 2015. – 280 с.
2. Моніторинг озеленення економіки при реалізації угоди про асоціацію Україна-ЄС. Аналітична доповідь. – Режим доступу: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Monitoring-ozelenennya-ekonomiky-pry-realizatsiyi-Ugody-pro-asotsiatsiyu-Ukrayina-YES.pdf>.
3. Угода про Асоціацію України в ЄС. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

Ірина КРИЛОВА

к.ю.н., докторант кафедри економічної політики та врядування НАДУ

ПІДТРИМКА ІНТЕРЕСІВ СПОЖИВАЧІВ У СФЕРІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ ЯК НАПРЯМОК ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Споживча політика Європейського Союзу спрямована на підтримку інтересів споживачів та забезпечення високого рівня їхнього захисту, що підтверджується ст. 38 Хартії основних прав Європейського Союзу [1]. Крім того, згідно зі ст. 12 Договору про функціонування Європейського Союзу [2], вимоги щодо захисту прав споживачів враховуються у визначенні та реалізації інших політик та дій Союзу. Цілями споживчої політики ЄС відповідно до ч. 1 ст. 169 Договору про функціонування Європейського Союзу є: охорона здоров'я, безпеки та економічних інтересів споживачів, а також підтримка права споживачів на інформацію, просвіту та права на створення організацій для захисту інтересів споживачів. Зосереджуючись на питаннях, що мають наслідки для внутрішнього ринку, ЄС регулює питання правозастосування та вирішення спорів у сфері споживчих відносин (Регламент № 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради від 27.10.2004 р. про співробітництво між національними органами, відповідальними за виконання законів щодо захисту прав споживачів; Директива № 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.04.2009 р. про судові заборони на захист інтересів споживачів; Директива № 2013/11/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 р. про альтернативне врегулювання спорів в сфері споживання; Регламент № 524/2013 Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 р. про он-лайн вирішення спорів в сфері споживання) [5; 3; 4; 6]. Зазначені документи дозволяють вирішувати спірні питання між споживачами та обслуговуючими

компаніями у сфері комунальних послуг і створювати різні правові механізми для позасудового врегулювання цих питань. Зокрема, ці документи зіграли вирішальну роль у розвитку інститутів енергетичних омбудсменів в Європі, а також у створенні правових механізмів захисту прав споживачів у сфері водопостачання та водовідведення. При виникненні спорів у сфері комунальних послуг (газо-, енерго-, тепло-, водопостачання та водовідведення) більшість споживачів неохоче звертаються до офіційних судових органів, особливо коли вартість предмета спору не велика. Відповідно, у країнах ЄС популярними є альтернативні методи врегулювання спорів між споживачами та підприємствами – виробниками послуг. Тим більше, коли ці методи активно запроваджуються державною політикою ЄС.

В державах-членах ЄС використовуються різні підходи до формування системи органів врегулювання спорів. В деяких країнах ЄС учасниками мережі є лише одне або кілька відомств, а в інших країнах – велика кількість відомств із повноваженнями в різних сферах та/або регіональні органи влади у федеральних країнах. Проте, держави-члени ЄС при створенні і забезпеченні функціонування внутрішнього ринку послуг з водопостачання та водовідведення мають гарантувати існування належного (простого, дієвого, швидкого і маловитратного) механізму захисту прав споживачів. На практиці це питання вирішується кожною країною в залежності від моделі управління та регулювання у сфері водопостачання та водовідведення або самими підприємствами водопостачання та водовідведення, або незалежними організаціями споживачів (із залученням адвокатів), або відповідними державними органами. При цьому, споживачі звільнялися від оплати за отримання правової допомоги з питань захисту їх прав у сфері послуг.

Проблемні питання споживачів у сфері водопостачання та водовідведення допомагає вирішувати Європейська мережа споживчих центрів (ECC-Net), яка має свій відділ у кожній країні ЄС. Крім того, для споживачів було відкрито європейську платформу Інтернет-вирішення спорів (платформу ODR). Це дозволяє споживачам ЄС подати на одній із офіційних мов ЄС скарги на європейських виробників комунальних послуг в режимі онлайн. Сторони та уповноважена організація з альтернативного вирішення спірних питань мають змогу проводити процедуру вирішення спорів онлайн на веб-сайті платформи. За встановленим механізмом вирішення спірних питань між споживачем та виробником послуг з водопостачання та водовідведення споживач з початку має звернутись до виробника послуг (хоча б одна спроба), а потім (у разі невирішення проблемного питання) до місцевої служби підтримки клієнтів або уповноваженого органу альтернативного вирішення спорів (ADR). Це може бути Омбудсмен споживачів (La médiation de la consommation) з питань водопостачання, як у Франції, або відповідний державний орган захисту прав споживачів, наприклад

Національний інститут у справах споживачів Франції (Institut national de la consommation (INC)), або Генеральний орган примирення споживачів у Німеччині (Allgemeine Verbraucherschlichtungsstelle des Zentrums für Schlichtung eV) чи орган з досудового врегулювання спорів для споживачів та підприємств Німеччини (Außergerichtliche Streitbeilegungsstelle für Verbraucher und Unternehmer eV) чи Рада споживачів води Англії (CCWater), Організація альтернативного вирішення спорів Water Redress Scheme (WATRS) від Центру ефективного вирішення спорів (CEDR) чи регулятор Англії Ofwat.

Таким чином, шляхом прийняття нормативних актів у сфері захисту прав споживачів ЄС забезпечило доступ споживачів до простих, ефективних, швидких і недорогих способів вирішення внутрішніх та транскордонних спорів, що випливають з відносин продажу або надання послуг. Нажаль в Україні механізмів альтернативного вирішення спорів між споживачами та виробниками послуг з водопостачання та водовідведення немає взагалі, як і немає механізмів захисту прав споживачів. Законодавець передбачив два варіанти вирішення спорів між споживачем і виробником послуг: досудовий шляхом подання претензії виробнику послуг і судовий розгляд. Обидва методи складні і неефективні із-за ряду причин: відсутність процедури із чітко визначеними строками, відсутність відповідальності за порушення процедури врегулювання, судовий збір, неефективна судова практика щодо стягнення моральної шкоди, довготривалість процесу розгляду, відсутність коштів для правової допомоги, відсутність спеціальних знань у суддів у сфері водопостачання та водовідведення, тощо. Таким чином, державна політика у сфері водопостачання та водовідведення, в тому числі державного регулювання у цій сфері, має бути переглянута і переорієнтована на споживача. Принцип державної політики щодо захисту прав споживачів у сфері має бути дієвим та реалізовуватись за допомогою конкретно визначених механізмів та інституцій примирення та посередництва. Досвід європейських країн показав, що будь яка система регулювання правових відносин чітко функціонує у випадку повної регламентації правил гри на ринку та механізмів врегулювання проблемних питань між суб'єктами правових відносин.

Список використаних джерел

1. Хартія основних прав Європейського Союзу. База даних: «Законодавство України». – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524.
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. База даних: «Законодавство України». – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06.
3. Директива № 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради

від 23.04.2009 р. про судові заборони на захист інтересів споживачів. База даних: eur-lex. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R0524>.

4. Директива № 2013/11/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 р. про альтернативне врегулювання спорів в сфері споживання. База даних: eur-lex. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013L0011>.

5. Регламент № 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради від 27.10.2004 р. про співробітництво між національними органами, відповідальними за виконання законів щодо захисту прав споживачів. База даних: eur-lex. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R0524>.

6. Регламент № 524/2013 Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 р. про он-лайн вирішення спорів в сфері споживання. База даних: eur-lex. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R0524>.

7. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення: Закон України від 10.01.2002 № 2918-III. База даних: «Законодавство України». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14/conv>.

Іван ЛОПУШИНСЬКИЙ

*д. держ. упр., професор, завідувач
кафедри державного управління
і місцевого самоврядування Херсонського
національного технічного університету,
заслужений працівник освіти України*

Олена КОВНІР

*к. пед. н., доцент, доцент кафедри
іноземних мов Херсонського
національного технічного університету*

МОДЕРНІЗАЦІЯ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Як відомо, 27 червня 2014 року Україна уклала, а 16 вересня того ж року ратифікувала Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і його державами-членами. З цього моменту всі органи влади, що мають повноваження у сфері європейської інтеграції, повинні забезпечити ефективне виконання взятих міжнародно-правових зобов'язань. Стрижневим елементом Угоди є приведення законодавства України до права ЄС. Угода про асоціацію – це близько 355 актів Європейського Союзу, положення яких повинні бути перенесені до національної системи України, тому розроблення ефективного механізму наближення законодавства України до права ЄС є важливим елементом,